

Achter schermen van geregen baksteen

Op loopafstand van het centrum van Leiden wordt een nieuw gebied ontwikkeld: Nieuw Leyden. Het stedenbouwkundig plan van deze woonwijk is afkomstig van MVRDV en richt zich voornamelijk op vrij uit te geven kavels. In vroegere tijden was de locatie een slachthuisterrein en de sporen daarvan zijn nog te zien in de monumentale panden die dateren uit 1902. De paardenslachthal is inmiddels door vanswietenarchitects verbouwd tot informatiecentrum en de transformatie van één van de stalgebouwen tot een kinderdagverblijf is gereed. Opvallend bij dit laatste object zijn de schermen van geregen baksteen, die niet alleen de nodige afscherming geven, maar bovendien oud en nieuw bij elkaar betrekken.

Het symmetrische stalgebouw bestaat in het midden uit twee verdiepingen en heeft twee lagere vleugels aan beide zijden. Het gebouw staat op een gemetselde plint met geglazuurde baksteen. De gevels zijn verdeeld in traveeën en hebben een frieslijst opgebouwd uit een blok- en een muizentand van rode strengpersstenen. vanswietenarchitects heeft veel renovatieprojecten in haar portefeuille en weet dan ook als geen ander dat je bij renovaties voor verrassingen kan komen te staan. Projectleider Pieter Meijers vertelt over de opdracht: 'We troffen een leeg pand aan

dat als stalgebouw in gebruik is geweest tot het laatste moment. Tijdens de werkzaamheden op het omliggende terrein was het pand flink verzakt. Toen wij begonnen was het pand in beduidend slechtere staat dan toen wij de plannen circa twee jaar daarvoor hadden gemaakt'. Daarom moest er veel worden bezuinigd om de herstelwerkzaamheden aan het metselwerk te kunnen bekostigen. 'Het plan is redelijk overeind gebleven, daar zijn we heel tevreden over', aldus Meijers.

Een belangrijke ingreep in het stalgebouw betrof de achtergevel. Deze was in de oorspronkelijke bebouwing volledig gesloten en leverde problemen op met de daglichttoetreding. Ook was aan de achterzijde een speelterrein gepland waar het personeel zicht op moest hebben. Meijers: 'Alle ingrepen die je doet, zien er geforceerd uit. Het aanbrengen van gietijzeren ramen - zoals in de voorgevel - zou geschiedvervalsing zijn. Uiteindelijk hebben we ervoor gekozen om hele vlakken metselwerk eruit te halen. De nieuwe vlakken zijn deels gevuld met glas en deels met glas waarin een aluminium gevelkast is aangebracht, vanwege de behoefte aan kastruimte.'

'Om het gebouw niet helemaal een glazen paleisje te maken, zochten we een soort gordijnen aan de buitenkant. Dat zijn de metselwerk frames geworden die nu net als een gordijn aan de gevel hangen'.

→

De als een gordijn functionerende schermen zijn opgebouwd uit op elkaar gelijkde bezande bakstenen aan metalen draadeinden. Het frame past binnen het kader van de gemetselde pilasters, plint en frieslijst van de bestaande gevel. De oude siermetselwerk beëindiging aan de bovenzijde van de metselwerkvakken tussen de penanten van rode strengperssteen komt overeen met de schermen. Van binnenuit fungeert het metselwerkgordijn als zonwering en tegelijkertijd biedt het de mogelijkheid om een goede doorkijk naar het speelterrein te behouden. De glazen puien die achter het metselwerk geplaatst zijn, kunnen van binnenuit geopend worden voor de reiniging. Bij mooi weer kunnen ze ook allemaal openstaan. Het project is in april jongstleden opgeleverd en door de gebruikers zeer enthousiast ontvangen.

Architectenbureau:

vanswietenarchitects, Leiden

Architect:

Pieter Meijers

Sortering:

Wienerberger Haaften - Oud rose, waalformaat
rood bezand strengpers, waalformaat

Bijzonderheden:

Rijgmethode gevelbakstenen

STEEN & TECHNIEK RIJGEN

Het rijgen van gevelbakstenen is een bijzondere toepassing van het eenschalige 1toBuild-principe binnen het concept Wienerberger BrickSupport. De bakstenen worden geregen op stalen verzinkte staven, en zijn duurzaam verbonden met een hoogwaardige lijmverbinding. Bij gebruik van strengpersstenen kunnen de perforaties in deze bakstenen worden gebruikt voor het rijgen. In het project in Leiden is geen gebruik gemaakt van afstandhouders op de stalen staven, maar dat behoort wel tot de mogelijkheden.

De stalen staven zijn bevestigd aan een stalen kader om de windbelasting te kunnen afdragen naar de achterliggende constructie. Door te spelen met de maat, afstand en textuur van de bakstenen ontstaat het gewenste ritme en patroon. Een bijzondere, semi-transparante gevelinvulling is het resultaat.

